

Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet
innspillsmote2022@lmd.dep.no

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
		20220506	Martin Eggen	30.12.2022

Skriftlig innspill i etterkant av innspillsmøte om ny viltlov 2. desember 2022

Vi takker for muligheten til å kunne med innspill til revidering av viltloven. Dette skriftlige innspillet baserer seg hovedsakelig på det som ble sagt muntlig på innspillsmøtet i desember 2022, men med noen tillegg og små endringer.

Det er store utfordringer for norsk natur og det er en annen bruk av naturen enn før. Naturen brukes i dag til mange ulike rekreasjonsformål, og opplevelser av dyr og fugler står sentralt. En rik og levende natur er en viktig gratistjeneste som naturen gir oss, og naturopplevelser gir også bedre psykisk helse. Viltlovens hovedformål må være å sikre mer natur til glede for artene selv og for alle som ønsker å oppleve dem.

Naturens verden står i brann og viltloven må bidra til å kunne slukke den brannen. En revisjon av viltloven må ha et slikt utgangspunkt, og bli en bedre lov for vern av dyr. Vi har en naturkrise globalt. 1 av 5 norske arter står på rødlista. Vi har også naturkrise i Norge. For fugler, som er indikatorarter for mye mer enn seg selv, er 40 % av artene på rødlista.

Den opprinnelige viltloven hadde flere beskyttende paragrafer, og flere av disse er flyttet inn over i naturmangfoldloven av 2009. Det er viktig at en revidert viltloven gir rammer for jakt og ressursutnyttelse som samsvarer med naturmangfoldloven, og fremhever rammene for beskyttelse av økosystemene. Lovens formålsparagraf om å beholde naturens produktivitet og artsrikdom må fortsatt være et bærende element. Fredningsprinsippet (speilvendingsprinsippet) og ynglingstidsfredning må videreføres. Jakt må forbys i flere fredete områder som nasjonalparker, og julestidsfredningen må ikke innskrenkes. Grunneiere må ha mulighet til å nedlegge forbud mot jakt på sin grunn, og kommuner og andre forvaltningsorgan bør ikke ha som sine oppgaver å promotere jakt. Alt i alt er det behov for å la mer natur være natur, og redusere menneskelig inngripen.

Arter trues i dag av arealendringer, men også av andre faktorer som forstyrrelser, høsting og jakt. Og det viktig å sikre at jakt ikke påvirker artene negativt. Bærekraftig jakt er vel og bra, men jakt på rødlistearter og vårjakt på fugler er ikke bærekraftig. Jakt på arter med nedadgående bestander og/eller med mangelfull data om bestanden må ikke forekomme, og dette må være rammene for viltloven.

Mange av artene det jaktes på er også mat for trua og sårbare arter av predatorer f.eks. hare og rype. Det må derfor utvises forsiktighet ved høsting av disse artene.

Viltloven må sørge for at jakt har legitimitet i befolkningen, det vil si at man minimerer mulighetene for å skyte ikke jaktbare arter (forvekslingsrisiko), og avslutter jakt på arter som ekorn og trost som har minimal matnytteverdi.

Skuddpremieordninger har tidligere bidratt til bestandsnedgang for arter som fjellrev, hubro og rovfugler, og må tas ut. Paragrafen om skuddpremier, som åpner for premiering av skyting på naturlige norske arter, har ingen legitim funksjon. Den er et guff fra fortiden, og samfunnet vet bedre i dag. Viltloven må stimulere til et positivt natursyn.

Er det behov for ytterligere regler om bestandsregulering for høstbart vilt?

Når det gjelder det med bestandsregulering av høstbart vilt, så mener vi at det generelt ikke er behov for å regulere arter som er naturlige tilhørende i Norge, og at norske naturlig tilhørende arter ikke gjør skade på økosystemene. Det er et viktig prinsipp.

Ja, og det stemmer at det er noen arter som går mye frem i Norge og i Europa. Selv om det aller meste går tilbake, så er det noen arter som går frem. Noen som profiterer på endringer som skjer. Dette er som forventet på grunn av endret arealbruk og klimaendringer. Så, ja gress for eksempel profiterer på grunn av endret arealbruk, men da må man jo huske at det er jo mange hundre millioner skogsfugler som da er borte i Europa fordi skoghabitater er borte og gjort om til landbruk. Da profiterer arter som gress. Og da mener vi at man må akseptere at noe naturmangfold erstattes av annet naturmangfold. For hvis ikke blir det bare mindre av alt. Vi forstår at det er flere utfordringer med det. Men det må man akseptere, fordi man har ødelagt naturen så mye for å få det til sånn.

Så er det også mange gressetere og mindre predatorarter som øker på grunn av bortfall av toppredatorer. Den norske modellen er jo at det meste av norsk utmark i praksis skal være beiteområder for sau og tamrein. Dette har medført at bestandene av alle dyr som kan drepe sau eller tamrein skal holdes på et minimum. Vi har jo bestandstak på alle store rovdyr vedtatt på Stortinget. Resultatet av en slik politikk er selvfølgelig at det blir unaturlig mange gressetere og mindre predatorarter i norsk natur. På denne måten er norsk natur ganske ødelagt, og langt unna en god økologisk tilstand. Alle bakkehekkende fugler i Norge sliter. De fleste er på rødlista. Så vi kan ikke holde på slik. Både landbruks- og naturvernmyndighetene, og landets politikere må innse sammenhengene, og forstå at det ikke skal lages en viltlov som skal legge til rette for å desimere vanlige arter.

Svalbardbestanden av hvitkinngås ble sist vinter truffet hardt av fugleinfluensa. Om lag 15 000 fugler døde i Skottland. Hvis denne bestanden allerede hadde vært lav, på grunn av et ønske om å desimere arter som har hatt bestandsøkning, så hadde den kunne blitt en truet art på grunn av fugleinfluensautbruddet. Men siden bestanden var så solid, så kan det hende at dette går bra. Det

er bra at noen arter og bestander er solide. Det er også bare flaks at dette foreløpig ikke enda har skjedd med den norske grågåsbestanden eller kortnebbgåsbestanden. Det kan skje når som helst, og da kan de plutselig bli truet hvis titusenvis av fugler dør av en slik fugleinfluensaepidemi.

Hvordan bør reglene for jaktvåpen og utstyr utformes i en ny lov?

BirdLife Norge mener det ikke skal være tillatt å jakte om natten, i hvert fall ikke på arter der spesiell adferd og økologi ikke gjør dette nødvendig, som hos villsvin. Det er flere momenter som taler for dette. Først og fremst ønsker vi ikke å utvide jakta til å gjelde 24 timer i døgnet. Naturen har behov for beskyttelse og fred. Jakta kan også bli svært effektiv med utstyr som tillater nattjakt, f.eks. kan skyting av rugde og enkeltbekkasin gjøres langt mer lettvent, og fremstå som regelrett slakt. Allmenne hensyn som at folk skal føle seg trygge på vandringer i mørket, må også tillegges stor vekt.

Vi går imot en endring av § 20 som vil åpne for rekreasjonsjakt med pil og bue. Dette kan ha store og uante konsekvenser for velferden til ville dyr.

Vi poengterer at viltforvaltningen og ansvaret for viltloven må flyttes tilbake til Klima- og miljødepartementet. Dette er helt nødvendig for å sikre en helhetlig og økosystembasert miljøforvaltning. Dette er kritisk viktig.

Vi vil uansett vektlegge behovet for en økosystembasert tilnærming til forvaltning av vilt. Økosystembasert tilnærming er å tenke helhetlig forvaltning av natur og naturressurser, og at menneskelige aktiviteter/påvirkning må forvaltes slik at økosystemenes funksjon og struktur opprettholdes. Skal en klare dette må man gå bort fra enkeltartsforvaltning, og legge ytterligere vekt på kunnskap.

For BirdLife Norge

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær